

ยกให้เป็นลูกของหมอบิราณที่กวาดยาให้
บิราณท่านถือเป็นเคล็ดว่า ถ้าลูกมีบุญมาก
กว่าพ่อแม่ ต้องยกให้คนอื่น จึงจะเลี้ยงรอด
พ่อแม่เลี้ยงเองไม่โต เลี้ยงไม่ได้”

“ผู้ใหญ่แถวบ้านยาย เวลาเห็นยาย
เดินไปไหนก็ตาม ตอนเป็นเด็กๆ ขอบล้อ
ยายว่า ‘ตาพลอยน้อย’ เพราะยายหน้า
เหมือนพ่อ พ่อของยายชื่อพลอย ถ้าผู้ชาย
หน้าเหมือนแม่ ผู้หญิงหน้าเหมือนพ่อจะเป็น
คนวาสนาดี”

สมัยนั้น ยังไม่มี พ.ร.บ. ประถมศึกษา
(๒๔๖๔) ผู้ใหญ่สมัยนั้น จึงไม่นิยมให้เด็ก
ผู้หญิงเรียนหนังสือ แต่เด็กผู้ชายให้เรียนกับ
พระตามวัด

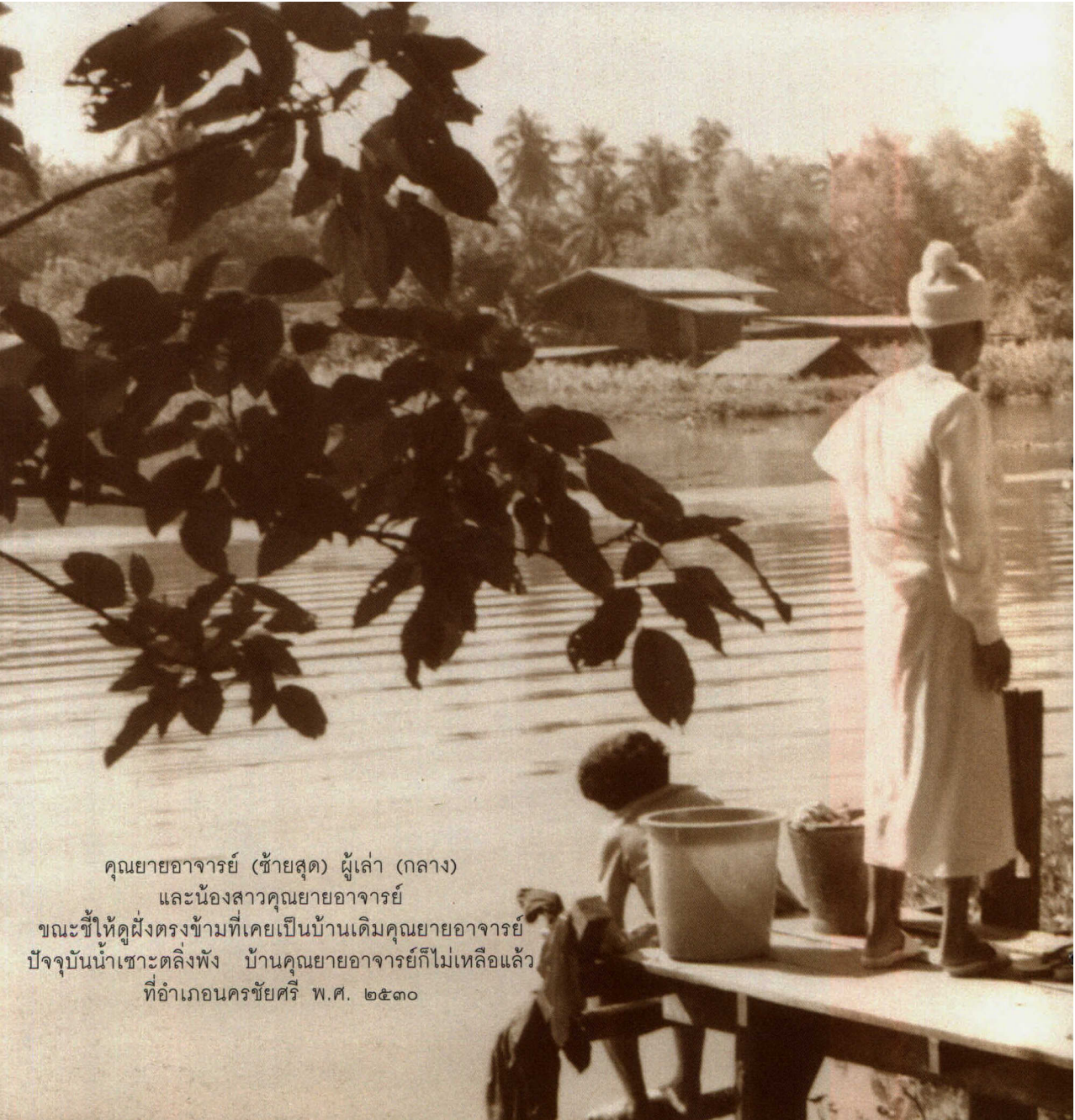
คุณยายเล่าว่า

“พ่อแม่ให้ยายช่วยทำงานบ้านกับ
ช่วยทำนา คนสมัยก่อน เขากลับลูกผู้หญิง
เรียนหนังสือแล้วแอบแต่งเพลงยาว เขียน
จดหมายรักโต้ตอบกับผู้ชาย”

“ แ ข้ ง เ ห ลี ก ”

“ยายตื่นตีสี่ทุกวัน เพราะพ่อยาย
ขยันมาก ปลุกลูกทุกคน ถ้าใครไม่ตื่นจะถูก
พ่อเฆี่ยน ตี ๕ ชีควายไปไถนากับพี่ชาย เอา
ไถแบกขึ้นไหล่ยาย นั่งหลังควาย พี่สาวช่วย
แม่ทำกับข้าว หุงข้าว ไปส่ง ๘ โมง ที่เหลื่อ
เก็บไว้กินเพล ๑๐ โมงเช้าปลดไถ ถ้าทำนา
หว่านจะทำเฉพาะเช้า-เพล เพลกินข้าวเสร็จ
พาควายไปลงคลองบางกล้วยอาบนํ้า ภูชีโคด
ให้หญ้า เย็นมาไล่ควายเข้าคอก สุมไฟไถ่ยุ้ง
ให้ควาย กลางคืนพ่อจะนอนบนแคร่ฝ้าควาย
อยู่ใต้ถุนบ้าน เย็นแม่หุงข้าวให้ลูกๆ กิน ถ้า
ช่วงว่างจากนา ก็จะเปิดคอกออกเอาควาย
ไปเลี้ยง ไล่ไปกินหญ้าที่ท้องนา”

“ยายทำงานเก่งตั้งแต่อยู่บ้านแล้ว ยาย
ออกจากบ้านไปไถนา ตั้งแต่พระอาทิตย์ยังไม่
ขึ้น เห็นดาวประกายพริ้วพันยอดไม้ไสแจ้ว

คุณยายอาจารย์ (ซ้ายสุด) ผู้เล่า (กลาง)

และน้องสาวคุณยายอาจารย์

ขณะที่ให้ดูฝั่งตรงข้ามที่เคยเป็นบ้านเดิมคุณยายอาจารย์
ปัจจุบันน้ำเซาะตลิ่งพัง บ้านคุณยายอาจารย์ก็ไม่เหลือแล้ว
ที่อำเภอนครชัยศรี พ.ศ. ๒๕๓๐

ทำนากันสามคนพี่น้อง ยายตั้งใจทำนาของ
ยายอย่างดีที่สุด ในนาของยายไม่มีหญ้าเลย
เก็บเตียนหมด มีแต่ต้นข้าว เวลาได้ข้าว ได้
ข้าวมาก ก่อนจะทำนา ยายคุยกันนิดเดียว
แล้วต่างคนต่างช่วยกันทำ(เดิมบ้านยายฐานะดี
แต่พอพ่อแม่มีลูกหลายคน (๙ คน) ฐานะ
ยากจนลงต้องเป็นหนี้สินน้อย ยายกับพี่
รวม ๓ คน ช่วยกันทำนาให้หนี้ได้หมด) ข้าง
บ้านของยาย เขามีนา ๑๐๐ กว่าไร่ มีลูกไม่
กี่คน ไม่ได้เล่นการพนันเลย แต่หาได้ 'ไม่รู้
จักกิน 'ไม่รู้จักใช้' มีเท่าไรก็ไม่เหลือ"(๓ มี.ค.
๒๕๒๔)

“ยายตื่นแต่เช้า กับพี่น้องผู้หญิง
สามคนไปทำนา บางทีก็แข่งกับอีกบ้านที่
เขาเป็นผู้ชาย นาเขาอยู่ข้างๆ พวกยายจะไป
ถึงก่อน เดินเร็วไปเร็วกว่า เวลาดำนาปลูก
ข้าวก็ทำได้เร็วกว่า ทำจนชนะเขาอยู่เรื่อยๆ
เขาเลยเรียกยายว่า 'อีแข็งเหล็ก'”(๙ ก.ค.
๒๕๒๕)

“สัตว์เลี้ยวของยาย”

คุณยายได้เล่าถึงเรื่องในอดีต ตอน
หนึ่งว่า “บ้านยายเลี้ยวควาย ๓ ตัว เป็น
ตัวผู้หมด ตัวเมียยายไม่เลี้ยว ยายนั่งขี่หลัง
ควายไปทำนา ซื่อโอ้อ่อน หลังมันอ่อน แล้ว
ก็มีโอ้ใหม่ โอ้มูล เวลาควายมันติดสัด มันจะ
วิ่งไล่ตามตัวเมียไปเร็วมาก ยายต้องวิ่งไล่
ตามมันแต่วิ่งไม่ค่อยทัน ต้องตามไปถึงตอน
ที่มันไปหาตัวเมียแล้ว แล้วค่อยเอามันกลับ
มาบ้าน เวลามันแก่ พันหักกินหญ้าไม่ไหว
พอยายกับยายก็จะไปเกี่ยวหญ้าอ่อนๆ มาให้
กิน นอนเคี้ยวไปเรื่อยๆ แก่หนักเข้าก็ตาย”

“บ้านยายเลี้ยวหมาไว้เฝ้ากันขโมย
๒ ตัว ชื่อ โอ้แดงกับโอ้เขียว เวลายายไป
ทุ่งนา มันจะวิ่งตามไปด้วย เวลาหุงข้าวก็จะ
รินน้ำข้าวไว้เลี้ยงมัน”

“บ้านยายเลี้ยวไก่และเป็ด เป็ดมี